

Відділ культури і туризму
виконавчого комітету Славутицької міської ради
Славутицька міська централізована
бібліотечна система

Даний бібліографічний покажчик підготовлено довідково-бібліографічним відділом Загальноміського бібліотечно-інформаційного центру м. Славутича.

Видання присвячене відзначенню у 2014 році 85-річчя від дня народження Юрія Мушкетика – визнаного майстера сучасної української прози.

Довідка містить біографію, його твори, видання та статті про його життя і творчість, інтернет-ресурси.

Матеріал розміщений за розділами в алфавітному порядку.

Посібник розраховано на широке коло читачів.

„І виводив він душу з пільми ”

До 85-річчя з дня народження
Ю. Мушкетика

Бібліографічний покажчик

Славутич 2014

Укладачі:

Панова Л. І., Соловійова Л. О.,
Янченко О.О.

Комп'ютерний
набір:

Соловійова Л. О.

Відповідальна
за випуск:

Портная Н.В.

*Не ми обираємо путь,
нас ставить на неї Бог.
Ю. Мушкетик*

Народився Юрій Михайлович Мушкетик 21 березня 1929 р. в с. Веркиївці на Чернігівщині. Батько працював тоді вчителем, мати брала участь в організації перших союзів, потім багато років очолювала колгосп. Уже з дитячих літ майбутній письменник пройшов звичну школу сільського виховання.

Дитинство Ю. Мушкетика, як і інших його ровесників, було жорстоко обірване війною. Особисті враження про ті драматичні часи згодом ляжуть в основу повісті «Вогні серед ночі» (1959), знайдуть відображення в ряді воєнних новел Ю. Мушкетика, немало прислужаться в написанні «окупаційної», «партизанської» частини роману «Жорстоке милосердя» (1973). А нелегкі повоєнні роки в житті поліського села (і авторовому власному) стануть предметом зображення в повісті «Чорний хліб» (1960), що утворює своєрідну діалогію з повістю «Вогні серед ночі».

1953 р. Ю. Мушкетик закінчує Київський університет, потім ще три роки навчається в аспірантурі при кафедрі української літератури.

Літературний дебют Ю. Мушкетика припадає на 1954 р., коли «Радянський письменник» опублікував його перший твір – повість «Семен Палій». Тоді ж вона вийшла друком у перекладі російською мовою в журналі «Дружба народів» і окремим виданням у видавництві «Молодая гвардия». Повість була прихильно зустрінута критикою і читачем. Однак і в композиції твору, і в обрисовці персонажів ще відчувалась недосвідченість автора. Згодом Ю. Мушкетик істотно доробить повість – новий її варіант опубліковано в двотомнику його творів («Дніпро», 1979). Письменницька недосвідченість деякою мірою позначилася і на історичному романі «Гайдамаки» (1957).

Серед факторів, які сприяли зверненню письменника до сучасності, її «гарячої» проблематики, значну роль відіграла

його тривала редакційно-журналістська робота (починаючи з 1956р., він упродовж двох десятиліть працює в редакції журналу «Дніпро» – відповідальним секретарем, а згодом і головним редактором).

Першим його кроком на тому полі став роман «Серце і камінь» (1962). А наступні твори – передусім роман «Крапля крові» (1964), збірка новел «Зелене жито» (1965), повість «День пролітає над нами» (1967) – визначили основну лінію подальшого творчого розвитку письменника.

Цікавим свідченням дальшого творчого поступу є одна з пізніших повістей Ю. Мушкетика «Старий у задумі» (1974).

Досить незвичні для Ю. Мушкетика фантастично-пригодницька повість «З'їж серце лева» (1972), адресована в основному юному читачеві, та художньо-документальна – «На круті гори» (1976). В першій — печерні леви, мамонти, низка пригод, що трапляються з нашими далекими пращурами десь у часи середнього палеоліту, і їхня боротьба за те, щоб стати людьми, їхнє людське самоусвідомлення. В другій мовиться про видатного вченого В. М. Глушкова.

Новим витком у розвитку таланту Ю. Мушкетика стали романи й повісті 70-80-х років – «Жорстоке милосердя» (1973), «Біла тінь» (1977), «Смерть Сократа», «Біль», «Суд над Сенекою» (1978), «Позиція» (1979), «Вернися в дім свій» (1981), «Віхола» (1982), «Рубіж» (1984), «Обвал», «Жовтий цвіт кульбаби», «Сльоза Офелії» (1985), «Яса» (1987).

За три десятиліття літературної праці ним опубліковано більше десяти романів, низку повістей і збірок, оповідань, написано кілька п'єс. За роман «Крапля крові» автора відзначено Республіканською премією ім. М. Островського (1965), за роман «Позиція» – Державною премією УРСР ім. Т. Г. Шевченка (1980).

Основні твори

- Семен Палій (1954) *повість*
- Вогні серед ночі (1959) *повість*
- Чорний хліб (1960) *повість*
- День пролітає над нами (1967) *повість*
- Смерть Сократа (1971) *оповідання*
- З'їж серце лева (1972) *повість*
- Старий у задумі (1974) *повість*
- Біль (1978) *повість*
- Жовтий цвіт кульбаби (1984) *повість*
- Обвал (1985) *повість*
- Літній лебідь на зимовому березі (1989) *повість*
- Суд, (1990) *повість*

Романи

- Гайдамаки (1957)
- Серце і камінь (1962)
- Крапля крові (1964)
- Останній острів (1969)
- Яса (1970–1974, перша редакція), (1987, друга редакція)
- Жорстоке милосердя (1973)
- Біла тінь (1977)
- Суд над Сенекою (1978)
- Позиція (1979)
- Віхола (1983)
- Рубіж (1984)
- Гетьманський скарб (1993)
- На брата брат (1996)
- Прийдімо, вклонімося... (1997)
- Погоня (1997)
- Останній гетьман (2010)

- Гетьман, син гетьмана (2013)
- Час звіра (2014)

Премії та нагороди

- Премія імені Миколи Островського (1965), за роман «Крапля крові».
- Шевченківська премія (1980) за роман «Позиція».
- Державна премія СРСР (1987), за роман «Рубіж».
- Звання Герой України з врученням ордена Держави – 20 березня 2009 року.
- Відзнака «Золотий письменник України», 2012.

Твори Ю. Мушкетика

Мушкетик Ю. Верхній поверх: Повість // Вітчизна. – 1993. – № 3–4. – С. 2–39.

Мушкетик Ю. Волошки. Христос і Марія у срібнім окладі // Жулинський М. Українська література: творці і твори: учням, абітурієнтам, студентам, учителям. – К.: Либідь, 2011. – С. 902–911.

Мушкетик Ю. Гетьманський скарб: Роман / Авт. передм. О. В. Мишанич. – К.: Спалах ЛТД, 1993. – 432 с.

Мушкетик Ю. Летний лебедь на зимнем берегу: Повесть // Октябрь. – 1989. – № 8. – С. 3–48.

Мушкетик Ю. Літній лебідь на зимовому березі: Повість // Вітчизна. – 1989. – № 1. – С. 16–68.

Мушкетик Ю. Морок: Роман // Київ. – 2001. – № 5–6. – С. 22–50. – Закінчення. Початок у № 1–2.

Мушкетик Ю. Морок: Роман. – К.: Укр. письменник, 2001. – 214 с.

Мушкетик Ю. На брата брат: Роман. – Харків: Фоліо, 2006. – 317 с. – (Українська література).

Мушкетик Ю. На брата брат: Роман. – Харків: Фоліо, 2012. – 317 с.

Мушкетик Ю. На брата брат: Історичний роман // Київ. – 1994. – № 3–4. – С. 62–92. – Закінчення. Початок у № 1.

Мушкетик Ю. Обвал: Повести, рассказы / Пер. с укр. – М.: Советский писатель, 1990. – 560 с.

Мушкетик Ю. Останній гетьман. Погоня: Романи. – Харків: Фоліо, 2012. – 374 с.

Мушкетик Ю. Правда про Прометея: Оповідання // Вітчизна. – 1997. – № 9–10. – С. 25.

Мушкетик Ю. Прийдімо, вклонімося...: Роман. // Сучасність. – 1996. – № 7–8. – С. 15–114.

Мушкетик Ю. Смерть Сократа: Повісті, оповідання. – Харків: Фоліо, 2008. – 318 с. – (Українська література).

Мушкетик Ю. Селена: Повісті та оповідання. – К.: Радянський письменник, 1989. – 364 с.

Мушкетик Ю. Смерть Сократа // Українське слово: Хрестоматія укр. літ. та літературної критики ХХ ст. в 3-х кн. – Кн. 3. – К.: Рось, 1997. – С. 147–169.

Мушкетик Ю. Смерть Сократа // Українське слово: Хрестоматія української літератури та української критики ХХ ст. У 4-х книгах. – Кн. 3. – К.: Аконіт, 2001. – С. 422–444.

Мушкетик Ю. Суд: Оповідання. – К.: Генеза, 2004. – 352 с.

Мушкетик Ю. Суд: Оповідання // Українська література. 11 клас: Хрестоматія / Упоряд. О. І. Борзенко, М. П. Сподарець. – 3-тє вид., перероб і доп. – Харків: Веста: Ранок, 2008. – С. 660–670.

Мушкетик Ю. Суд // Українська література. Стислий виклад змісту всіх творів за новою шкільною програмою. 10–11 кл. / Автори-упорядники Башкірова Ю. Г. та ін. – Харків: Веста: Ранок, 2007. – С. 552–555. – (Дайджест).

Мушкетик Ю. Суд // Українська література: Хрестоматія для 11 кл. серед. навч. закладів / Упоряд.: Т. О. Харахоріна, Т. В. Ткачук, В. С. Адаменко. – Донецьк: ВКФ «БАО», 1999. – С. 834–846.

Мушкетик Ю. Три оповідання // Вітчизна. – 1988. – № 2. – С. 16–47.

Мушкетик Ю. Три оповідання // Київ. – 1993. – № 4–5. – С. 4–22.

Мушкетик Ю. Три оповідання // Київ. – 1998. – № 7–8. – С. 6–24.

Мушкетик Ю. У пастці: Роман. – К.: Український письменник. – 2004. – 207 с.

Мушкетик Ю. У пастці: Роман // Київ. – 2003. – 4. – С. 46–82. – Закінчення. – Початок у № 1.

Мушкетик Ю. Честь і обов'язок дати життя в слові: Про нашу мову // Дивослово. – 1997. – № 2. – С. 3–10.

Мушкетик Ю. Шашлики: Оповідання // Літературна Україна. – 2008. – 7 серпня. – С. 7.

Мушкетик Ю. Яса: Роман / Післямова В. А. Смолія. – К.: Дніпро, 1990. – 831 с. – (Б-ка історичної прози).

Мушкетик Ю. Яса: Роман: Розділи 1–17. – Харків: Фоліо, 2012. – 415 с.

Мушкетик Ю. Яса: Роман: Розділи 18–33. – Харків: Фоліо, 2012. – 415 с.

Мушкетик Ю. Яса (Уривки) // Золотий гомін. Українська література: Хрестоматія для 11 класу серед. школи / Упоряд. О. С. Непорожній. – К.: Освіта, 1997. – С. 479–508.

Мушкетик Ю. Яса: Уривок з роману // Живиця: Хрестоматія укр. літ. ХХ ст.: У 2 кн. – Кн. 2 / За ред. М. М. Конончука;

Упоряд. М. М. Конончук та ін. – К.: Твім-інтер, 1998. – С. 541–559.

Про життя і творчість

Бернадська Н. І Юрій Мушкетик: Основні віхи життя і творчості. «Суд» // Н. І. Бернадська. Українська література ХХ ст.: Навч. посібник для старшокл. та вступн. до вищих навч. закл. – К.: Знання-Прес, 2004. – С. 194–198.

Волинський К. Син України: 3 міркувань про Юрія Мушкетика – людину і письменника // Літературна Україна. – 1999. – № 12. – С. 3.

Волинський К. Юрій Мушкетик // Історія української літератури в 2-х томах. – Т. 2: Радянська література. – К.: Наукова думка, 1988. – С. 684–691.

Гуцало Є. І сучасність, і історія: Юрій Мушкетик // Українське слово: Хрестоматія укр. літ. та літературної критики ХХ ст. в 3-х кн. – Кн. 3. – К.: Рось, 1994. – С. 140–142.

Жулинський М. Юрій Мушкетик. І виводив він душу з п'їтьми // М. Жулинський Українська література: творці і твори: учням, абітурієнтам, студентам, учителям. – К.: Либідь, 2011. – С. 883–901.

Задорожна Л. Мушкетик Юрій // Живиця: Хрестоматія укр. літ. ХХ ст.: У 2 кн. – Кн. 2 / За ред. М. М. Конончука; Упоряд. М. М. Конончук та ін. – К.: Твім інтер, 1998. – С. 538–540.

Заради свободи й незалежності рідного краю: До 75-річчя з дня народження Юрія Мушкетика // Дивослово. – 2004. – № 3. – С. 59.

Кейда Ф. Фольклоризм романів Юрія Мушкетика «Гайдамаки» і «Прийдімо, вклонімося...» // Дивослово. – 1999. – № 3. – С. 10–12.

Килимник О. Перегук епох: Роздуми над новим романом Юрія Мушкетика // Літературна Україна. – 1997. – № 43. – С. 3.

Мушкетик Юрій // Письменники Радянської України. 1917–1987: Біобібліографічний довідник / Укладачі В. К. Коваль, В. П. Павловська. – К.: Рад.письменник, 1988. – С. 424.

Мушкетик Юрій // Українська література. 11 клас: Хрестоматія / Упоряд. О. І. Борзенко, М. П. Сподарець. – 3-тє вид., перероб. і доп. – Харків: Веста: Ранок, 2008. – С. 659–660.

Мушкетик Юрій // Українське слово: Хрестоматія української літератури та української критики ХХ ст. У 4-х книгах. – Кн. 3. – К.: Аконті, 2001. – С. 421.

Мушкетик Юрій // Усі цитати до творів з української літератури. 5–12 класи / Укладач Н. В. Курганова. – Харків: Торсінг-плюс, 2006. – С. 352–357.

Новиченко Л. Історія детонус: Роздуми над новим романом Ю. Мушкетика «На брата брат» // Літературна Україна – 1996. – № 23–24. – С. 3.

Оліфіренко С. М. та ін. Мушкетик Юрій // С. М. Оліфіренко та ін. Універсальний літературний словник-довідник. – Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2008. – С. 242.

Павличко Д. Погляд з глибини нації: Ю. Мушкетик // Літературна Україна. – 2009. – 2 квітня. – С. 2.

П'янов В. 3 високих вершин: Штрихи до портрета Ю. Мушкетика // Вітчизна. – 2001. – № 9–10. – С. 87–117.

П'янов В. Пристрассть і правдивість сповіді: Юрію Мушкетикау – 70 // Вітчизна. – 1999. – № 3–4. – С. 131–133 // Українська культура. – 1999. – № 3–4. – С. 11.

Федоровська Л. К. «Жити на чистих берегах...»: Проза Юрія Мушкетика: роки вісімдесяті // Л. К. Федоровська На чистих берегах: Літературно-критичні статті. – К.: Радянський письменник, 1990. – С. 65–150.

Шевченко А. Минуле й сучасне крізь призму болю й любові: До 70-ліття Юрія Мушкетика // Дивослово. – 1999. – № 3. – С. 51–53.

Шевчук В. Історична проза Юрія Мушкетика // Золотий гомін. Українська література: Хрестоматія для 11 класу серед. школи / Упоряд. О. С. Непорожній. – К.: Освіта, 1997. – С. 477–478.

Шевчук В. Шляхи історичної прози Юрія Мушкетика // Українське слово: Хрестоматія укр. літ. та літературної критики ХХ ст. в 3-х кн. – Кн. 3. – К.: Рось, 1994. – С. 142–147.

Інтернет-ресурси про життя і творчість Ю Мушкетика

http://uk.wikipedia.org/wiki/Мушкетик_Юрій_Михайлович - Вікіпедія.

ukrlit.vn.ua/biography/mushketik... – Юрій Михайлович Мушкетик – Біографія.

ebk.net.ua/Book/synopsis/... – Юрій Мушкетик – визнаний майстер сучасної української прози.

ukrlib.com.ua/kratko/printout... – Суд (скорочено) – Мушкетик Юрій. Стислий переказ.

br.com.ua/referats/s1399/71759.htm – Юрій Мушкетик (реферат)

ukrreferat.com/index... – Реферат на тему: Юрій Мушкетик. Історична проза Юрія Мушкетика.

ukrgeroes.narod.ru/MushketykYuM – Мушкетик Юрій (Георгій) Михайлович – біографія.

ukrcenter.com/Література/... – Юрій Мушкетик. Яса.

<http://tvory.net/tag/yurij-mushketyk/> – Юрій Мушкетик – Біографія, твори.

veroyatno.com.ua/review/... – Письменник Юрій Мушкетик.

Зміст

Біографія Ю. Мушкетика.....	3
Твори Ю. Мушкетика.....	6
Про життя і творчість.....	9
Інтернет-ресурси.....	11